

Voortzetten hybride onderwijs en niet uitvoeren ministeriële verplichting tot volledig fysiek onderwijs. Klacht ongegrond.

De klacht richt zich tegen het besluit van het bestuur van de school om door te gaan met hybride onderwijs en de ministeriële verplichting tot volledig fysiek onderwijs naast zich neer te leggen. De school beargumenteert dit door te stellen dat zij het risico op besmettingen van leerlingen wil beperken en het ontbreken van afdoende ventilatie op de school. Klaagster meent dat de school onterecht een eigen afweging maakt en beleid voert op basis van gevoel. Ook het argument met betrekking tot de ventilatie gaat volgens klaagster niet op omdat de ramen opengezet kunnen worden.

De school verzoekt de Commissie de klacht niet-ontvankelijk te verklaren, dan wel zichzelf niet bevoegd te verklaren omdat de klachtenprocedure niet bedoeld is voor het opnieuw laten beoordelen van besluiten genomen conform de daarvoor geldende procedures. De Commissie ziet geen aanleiding voor een niet-ontvankelijkheidsverklaring of een onbevoegd verklaring van de Commissie en heeft de klacht derhalve inhoudelijk behandeld.

De Commissie begrijpt de opvatting van klaagster dat de school weer volledig open moest en meent dat klaagster daarvoor steun kon vinden in de zienswijze van de minister. Echter ziet de Commissie ook artikel 23 van de Grondwet, waarin de vrijheid van inrichting van het onderwijs is vastgelegd. De minister kan in dat kader geen verplichtingen aan een school opleggen. Ook niet als dit ziet op het volledig openstellen van de school voor alle leerlingen. De Commissie meent dat de school in het onderhavige proces alle redelijkerwijs denkbare belangen en aspecten heeft afgewogen. Het besluitvormingsproces is naar oordeel van de Commissie gedegen, zorgvuldig en volledig geweest. De Commissie acht het besluit derhalve niet kennelijk onredelijk en evenmin onbegrijpelijk.

Klachtnummer 2021-082

Advies aan:

het bestuur van de XXX Stichting (verder: het bevoegd gezag), bevoegd gezag van het ***college (verder: de school),

inzake

de klacht van mevrouw E. (verder: klaagster), moeder van de minderjarige leerling

De klacht is gericht tegen het bestuur van de school (*verder: het bestuur*) en betreft het besluit van het bestuur om door te gaan met hybride onderwijs en de ministeriële verplichting tot volledig fysiek onderwijs niet uit te voeren.

I. Verloop van de klachtenprocedure

Gedateerd op 2 juni 2021 heeft klaagster een klachtbrief met 3 bijlagen ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs (*verder: de Commissie*).

Middels een brief met 3 bijlagen d.d. 21 juni heeft de heer mr. H.R.T.M. van Ojen, raadsman van de school, een reactie op de klacht ingestuurd.

Klaagster heeft op het verweer gereageerd met haar brief (zonder bijlagen) d.d. 28 juni 2021. Daarop reageerde Ojen met een brief (zonder bijlagen) d.d. 30 juni 2021.

Op 7 juli 2021 heeft de Commissie de zaak schriftelijk behandeld.

II. Het standpunt van klaagster

Klaagster beschrijft dat vanaf begin mei 2021 heropening van het VO is bediscussieerd. Het kabinet wil die, het onderwijsveld niet, tenzij het OMT akkoord zou gaan. Op 25 mei kondigde het kabinet aan dat per 31 mei weer volledig fysiek onderwijs gegeven mocht worden en dat dat vanaf 7 juni verplicht zou worden. Nieuwe voorwaarde werd dat eerst alle docenten gevaccineerd zouden moeten zijn en opgemerkt werd dat het laatste stukje volledig onderwijs nauwelijks meer zin had.

Bij de weigering tot volledig onderwijs schuift de school wetenschappelijk onderzoek terzijde en maakt de school het gevoel van onveiligheid leidend bij beleidskeuzes. De proportionaliteit is zoek.

Een brandbrief van mede de school aan de minister uit begin 2021, ondermeer stellend dat school als veel meer dan alleen een plek om te leren en van groot belang voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van scholieren, blijkt achteraf gebakken lucht.

Het merendeel van de scholen is opengegaan, ook al is er soms angst.

De school hanteert 2 argumenten voor het niet volledig open gaan: beperking van het risico van besmettingen voor leerlingen (bang om juist nu besmet te raken), medewerkers (merendeels niet gevaccineerd) en mogelijk ook gezinsleden, waarbij de school onterecht een eigen afweging maakt en beleid maakt op basis van het gevoel.

Het andere argument betreft het ontbreken van afdoende ventilatie, waardoor een kwart van de lokalen niet veilig genoeg kan worden ingezet voor het onderwijs, terwijl ventilatie geen argument was en is om niet volledig fysiek les te geven en in deze tijd van het jaar kan bovendien een raampje open.

Het is bevreemdend dat een school(bestuur) meent een verplichting van de minister terzijde te kunnen leggen, sans gene, de facto een staking.

Leerling was al marginaal gemotiveerd op school door het maandenlange hybride onderwijs, met soms wel en soms niet zijn vrienden in de klas. Na het bericht van de weigering om open te gaan, heeft hij het helemaal opgegeven. Zoals vele pubers die met het hybride onderwijs te maken kregen, werd Leerling toenemend chagrijnig, lethargisch en moeilijk te motiveren om nog iets voor school te doen. Les volgen op school in de groep waarin hij geen vrienden had, zag hij vaak niet zitten, in de groep waarin hij wel vrienden had wel. Kortom, nadeel voor hem te over.

De school mag niet weggkomen met wanbeleid. Scholieren zijn de dupe. De schoolsluiting heeft voor veel ellende gezorgd op allerlei vlakken, waarop allerlei instanties wijzen. Voor scholieren is het juist veiliger om volledig fysiek onderwijs te krijgen.

Het bestuur beroept zich steeds op de eigen autonomie, zoals bij het niet volgen van de verplichting fysiek onderwijs te geven. Bij een dergelijke zeer grote mate van autonomie komt ook een zeer grote mate van verantwoordelijkheid. Jegens personeel én scholieren. Niet alleen jegens personeel.

III. Standpunt van de school

De school verzoekt primair om klagsters klacht niet-ontvankelijk c.q. de Commissie niet bevoegd te verklaren omdat het klachtrecht niet bedoeld is besluiten die volgens de daarvoor geldende procedures op een school tot stand zijn gekomen, nog eens te laten beoordelen door een klachtencommissie. Ondanks dat de klacht wellicht ziet op de kwaliteit van het onderwijs of dat het reglement van de Commissie geen belanghebbende-eis zou hebben.

Reeds uit de formulering van de wet blijkt dat het niet de bedoeling is dat de Commissie zich uitlaat over algemene besluiten of beleidsbeslissingen, wat ook tot vreemde en onwerkbare situaties zou leiden.

Het onderhavige besluit is een algemene beleidsbeslissing waarbij de wet Medezeggenschap scholen (Wms) voorziet in waarborgen en een procedure.

De ontvankelijkheid zou anders kunnen liggen als de klacht de communicatie zou betreffen of nodig zou zijn om onaanvaardbare gevolgen voor een bepaalde leerling weg te nemen.

Verder behoorde en behoort klagsters zoon tot de groep die volledig fysiek onderwijs op de school is blijven volgen en heeft klagster niet aangegeven noch toegelicht welke specifieke beslissing of gedraging klachtwaardig zou zijn.

De school heeft weloverwogen en met medeneming van alle gremia en met instemming van de medezeggenschapsraad besloten het hybride onderwijs gedurende de resterende 12 (...) resp. 15 (...) lesdagen voort te zetten. Daarmee was de continuïteit van het onderwijs het meest gebaat. Met de voortzetting van het hybride onderwijs wordt de rust en de voorspelbaarheid voor leerlingen en medewerkers bewaard; het onderwijs ineens weer op de oude manier organiseren zou onrust geven, de structuur verstoren en daarmee het onderwijs en de leerlingen geen goede dienst bewijzen.

Tegelijk met het besluit om niet volledig open te gaan is ook besloten dat voor elke klas tenminste 1 mentorbijeenkomst zou plaatsvinden, dat de mentor met de klas zou bespreken of een gezamenlijke jaarafsluiting zou kunnen plaatsvinden, dat leerlingen niet meer in duo's volgens een vaste plattegrond in de klas zitten, dat buitenlesactiviteiten voortgang zouden vinden en dat beoordeeld wordt of nog extra sportactiviteiten zouden kunnen plaatsvinden. Verder is de mentoren verzocht om nadrukkelijk na te gaan of toch nog volledig fysiek onderwijs aangeboden zou moeten worden aan bepaalde leerlingen, zoals met een leerachterstand, een moeilijke thuissituatie of een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Ten aanzien van de veiligheid op school is het aan de school om steeds een eigen afweging te maken. De overheid kan derhalve scholen niet verplichten om weer volledig open te gaan. Het is juist de verantwoordelijkheid jegens leerlingen en medewerkers om zelf te beoordelen en vast te stellen of het veilig genoeg zou zijn om weer volledig open te gaan.

Uiteindelijk is het aan het schoolbestuur om te bepalen hoe het onderwijs wordt ingericht. Overeenkomstig art. 23 van de Grondwet en het daaruit voortvloeiende beginsel van vrijheid van inrichting van onderwijs kan de minister een school niet verplichten om weer volledig fysiek onderwijs te geven. Juist de wettelijke kaders geven veel ruimte om op schoolniveau eigen keuzes te maken over

inrichting, vormgeving en planning van het onderwijs. Het hybride onderwijs voldoet bovendien aan de 3 voorwaarden ten aanzien van onderwijstijd, zoals voorafgaande instemming van de medezeggenschap.

Wanneer er gevoelens van onveiligheid zijn, dient daar juist terdege rekening mee gehouden te worden, ook wanneer daar vanuit wetenschappelijk perspectief kanttekeningen bij geplaatst kunnen worden.

Bij het nemen van onderhavig besluit heeft het belang van de leerlingen terdege centraal gestaan; de school is zich zeer bewust van de impact van de corona-maatregelen op de leerlingen.

Het besluit van de school voldoet ergo ten volle aan alle eisen van subsidiariteit en proportionaliteit, daarbij zijn alle relevante belangen gewogen, en is niet onbegrijpelijk en niet kennelijk onredelijk te noemen.

IV. Overwegingen van de Commissie

Ontvankelijkheid

De Commissie ziet geen reden om de klacht niet-ontvankelijk te verklaren, en acht deze dan ook ontvankelijk.

Bevoegdheid van de Commissie

Evenmin ziet de Commissie reden om zichzelf ten aanzien van de klacht niet-bevoegd te verklaren.

Het besluit om door te gaan met hybride onderwijs en de verplichting tot fysiek onderwijs niet uit te voeren

De Commissie kan klaagster begrijpen en ook volgen in haar opvatting dat de school weer volledig open moest. Daarbij kon zij steun vinden in de zienswijze van de minister en daaraan ook haar verwachting ontlelen.

Anderzijds ziet de Commissie artikel 23 van de Grondwet, waarin de vrijheid van inrichting van het onderwijs is vastgelegd. In dat kader kan de minister een school geen verplichtingen opleggen, ook niet zoals hier aan de orde: het volledig openstellen van de school voor alle leerlingen. In die zin is er wel een verplichting, althans een toetsings- en sanctiekader voor de school, dat een school haar bekostiging kan verliezen. Hierbij neemt de Commissie in overweging dat afwijking van een ministeriele bekostigingsvoorwaarde mogelijk is, mits de school een afgewogen proces en tevens proportionaliteit bij de besluitvorming kan laten zien.

De Commissie constateert, althans meent, dat de school in het onderhavige proces van om te komen tot het besluit om niet volledig open te gaan, alle redelijkerwijs denkbare belangen en aspecten heeft afgewogen en daarbij ook de belangen van alle geledingen en betrokkenen heeft verdisconteerd.

Naar het oordeel van de Commissie is het besluitvormingsproces door de school in dit geval derhalve gedegen, zorgvuldig en volledig geweest, mede ook omdat de school flankerende besluiten heeft genomen en gecommuniceerd, namelijk zoals die blijken uit en onder het kopje 'Wat doen we wel' en 'Maatregelen na 7 juni' worden opgesomd in de aan de leerlingen resp. ouders gerichte brief van de rector d.d. 2 juni. Maatregelen zoals het streven naar tenminste 1 mentorbijeenkomst en de uitbreiding van het aantal leerlingen voor wie het cruciaal is om dagelijks naar school te gaan.

Tenslotte heeft de Commissie ook acht geslagen op het gegeven dat het nog maar een zeer beperkte periode tot aan de zomervakantie betrof. Ook in dat licht kan niet geconcludeerd worden dat de door de school gemaakte keuzes disproportioneel zijn.

Het besluit en het gedegen, zorgvuldige en volledige proces dat de school daaraan voorafgaand heeft gelopen, acht de Commissie derhalve niet kennelijk onredelijk en evenmin onbegrijpelijk.

De Commissie acht de klacht derhalve ongegrond.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht ongegrond.

Aldus gegeven op 16 juli 2021 door mr. H.C. Naves als voorzitter, mevrouw drs. E.J.J. Couperus en de heer E.M. Schippers Bsc als leden, alsmede mr. F.P. Troost als secretaris.